

tel, megnézze a Szépművészeti Múzeumot, részletesen és alaposan a Magyar Nemzeti Galéria itthon maradt festményeit, majd autóbusszra ülve Esztergomba utazott, s meghatottan nézte a székesegyház kincstárában a MÁTYÁS KÁLVÁRIÁ-t. Ez a tárgy őket képviselte itt.

Több mint egy éve, hogy megnyitja a dijoni magyar tárlat, de még jönnek érdeklődő levelek, lelkendező emlékezők. Az útjelzőket már levették, vagy csak elfordították kelet felé. Kíváncsian várom a hiradást Emmanuel Starcky és kollégái újabb kiállításáról.

Szabó Júlia

A KÖLTŐ EMLÉKE

Forrás, 1996. május

Nehéz műfaj az emlékszám műfaja. Összeállításához az arányérzéken, szereteten, odaadáson kívül jó adag szerencse is kell: megjönnek-e a remélt-várt, megrendelt írások, lesz-e centruma a rendelkezésre álló szövegeknek; a megjelenő anyag több lesz formális részvétnyilvánításnál, valóban felidézi és megörökíti az elhunyt emlékét. A *Forrás* májusi száma, mely Baka Istvánra emlékezik, csak részben dicsekedhet ezzel a szerencsével, de néhol megkapóan, megrázóan beszél a költőről. Mindenekelőtt persze a Bakától származó szövegeket kell kiemelni: a két gyötrelmesen szép verstörédeket, a Határ Győzőnek 1995. március 30-án írt levelet. A SZTYEPAN PEHOTNIJ FELTÁMADÁSA címen közölt fragmentum első szakasza a legszebbek egyike, amit Baka valaha is írt: „*Nem lettem sír-ra, így hát visszajöttem, / Van föld alattam, ám nincs ég fölöttem, / S volna is, mit kezdenék vele, – / Annak az égnek úgyszincs istene.*” Erre rimel Szepesi Attila Baka késő romantikus, vad képeinek modorában írt gyászverse: „*Körül éj-fél. Csontsípon danolászik / a szél, a végítélet igrice. / Sosem a méze, csak a korma látszik: / a teremtés bolond csalimese.*” És emeljük még ki Kántor Péter költői levelét: a metafora szerint itt a haldokló költő a szobába betévedt,

szabadulni vágyó veréb, halála így lesz egyben megszabadulása: „*És aztán végre! – végre sikerült. / Az ablakszárnyról kiszállt a szabadba. / Zúgott a fejem. Hát még az övé! / Jó utat pajtás, és vigyázz magadra!*”

A sok szép verssor után a prózai írások kevésbé örvendeztetnek meg, bár itt is akad érdekes: Szőke Katalin tanulmánya Baka orosz fordításainak és saját termésének kapcsolatáról; valóban: legújabb korunkban Baka István volt a legoroszabb költőnk, a „szent” orosz irodalommal szövetkezve találta meg a maga eredeti, összetéveszthetetlen hangját, lépett be a „szent” magyar költészet birodalmába. Határ Győző a kolléga szemével elemzi barátja művét, a „*vonzrokonság*” alapján, szerinte Baka „*nem a líra lerombolásán munkálkodott, mint világszerte a selejtszaporítók; hanem a mentésben: abban vette ki részét.*”

Az emlékszámot gazdag bibliográfia zárja.

B. Z. A.

VITA

Lukácsy Sándor

VÁLASZ HELYETT

Dávidházi Péter, úgy látszik, a Lukácsy-filológia megalapításának dicsőségére áhítozik, mert már másodszor taglalja a *Holmiban* munkásságomat és annak politikai vetületét. Nem sajnálja a fáradságot: a két dolgozat együttes terjedelme több mint harminc folyóiratoldal; ambíciója az alaposág, egy helyet még tanulmánykötetem kolofonját is idézi. A kitartó (magán)szorgalom eredménye egy állítás: ellenzéki ségem (mely 1955 óta adathozható) „önmitosz”, Petőfiről szóló írásaim (melyekben vitába bocsátkoztam Pándi Pállal) kapóra jöttek a rezsimeknek, „végül is mindkét lehetséges árnyalat a fennálló hatalmat igazolta”.

Jómagam a Lukácsy-filológiát nem tartom oly fontos tárgynak, hogy a közönséget untatni akarhatnám vele, ezért nem válaszoltam Dávidházi Péter első pamfletjére. Nem vála-

szoltam annak idején Fekete Sándornak sem, aki legalább harminc újságcikkben (tovább nem számoltam) támadott meg, egészen addig, amíg antiszemita nem mondott, ezt megtoroltam.

Dávidházi Péter újabb pamfletjének csak a terjedelme nőtt meg, ítélkező módszere maradt a régi, ezért most sincs okom válaszolni rá. Ha valaki elhiszi neki, hogy „összetéveszthető” vagyok Pándival, lelke rajta.

Egy megjegyzés azonban ide kívánczik. Dávidházi Péter, miután hosszan idézte Aczél Györgyöt, azt állítja, hogy Petőfi-tanulmányaim „nyelvezete és gondolatvilága” az akkori hivatalos „retorika terepszinébe olvadt”, s betago-
lódott a hatalom „ideológiai hadrendjébe”, bántatlanságot, sőt előnyöket biztosítva nekem; bezzeg más elbánásban lett volna részem, ha Petőfi piros (vörös) zászlaja helyett „szerzőnk [mármint én] a régi egyházi irodalom kútagadása ellen szónokolt volna, [...] mint a rendszerválto-

zás utáni tanulmányaiban teszi...”. Furcsa időmegjelölés; mi köze van témaválasztásomnak politikai fordulathoz? Ráadásul tévedéssel súlyosbitva: Dávidházi Péter tudhatná, hogy a kitagadott egyházi irodalomról nem a rendszerváltás után kezdtem el publikálni (mint ő mondja szemtelen gúnnyal: „szónokolni”), első tanulmányom e tárgykörből (SZENT ISTVÁN KIRÁLY ÉS A RÉGI MAGYAR PRÉDIKÁCIÓK) a *Vigilia* 1988. augusztusi számában jelent meg. A téves és megtévesztő datálás nem vet jó fényt a máskor oly pedáns filológusra. Vagy netalántán azt akarta sugallni, hogy miként – szerinte – egykor a régi rezsimnek udvaroltam, most az új rezsimnek teszem ugyanazt, keresztény kurzusra számítva? Hogy milyen üzenetet bizott Dávidházi Péter a három szóra, csak ő tudja megmondani; döntse el: tévedett vagy inszinuált?

Ha tévedett, ismerje be. Ha inszinuált, kérjen bocsánatot.

A folyóirat a Nemzeti Kulturális Alap, a Soros-alapítvány, a Budapest Bank Budapestért-alapítvány, a József Attila-alapítvány és a Kereskedelmi Bank Rt. támogatásával jelenik meg